

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

AUSCHWITZ

★

BERGEN BELSEN

★

BUCHENWALD

★

DACHAU

★

HUSUM

★

NEUENGAMME

★

PORTA

★

RAVENSBRÜCK

★

SACHSENHAUSEN

★

STUTTHOF

★

FRØSLEV

★

HORSERØD

★

SHELLHUSET

★

VESTRE FÆNGSEL

Gudmundsen Holmgrens dobbeltstatue foran 4.-maj-kollegiet i Esbjerg. Den ældre er forrest, og han strækker sin hånd let beskyttende tilbage, idet han bremser drengen lidt, mens han selv roligt imødeser fjenden og afventer det gunstige øjeblik.

»Riberhus«

Cykle- og Radioforretning
Iver Jensen Tlf. 298 Ribe

VERNER BOTTELET

Guldsmed - Urmager - Optiker
RIBE

Brdr. Petermann

RIBE

Riberhus MEJERI

RIBE

N. P. Fogtmann & Søn

Aut. Install. og Radioforretning
Tlf. Ribe 272

Ribe Discontobank

Aktieselskab

Niels Thorsens Trælasthan del

Bramminge

N. A. Jørgensens Møbelfabrik

Bramminge

Aa. C. Pahuus

Aut. S. M. C. Forhandler
Bramminge Tlf. 107

Hvide Sande Fiskeauktion

v/ Otto Jensen

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører, Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache Fl. B. Larsen, Stockholm.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund, Ordrup 5075.
Sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg.
Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtråd. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø
Øbro 8537.
Holt, Paul, seminarieførstander, cand mag., Århus.
Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.
Johansen, P. A., arkitekt, Bernstoffslunds Allé 80, Charlottenlund.
Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.
Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.
Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.
Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.
Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.
Møller, Poul, fabrikant, Skive.
Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.
Olesen, Otto W., boghandler, Randers.
Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.
Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.
Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.
Schmidt, Otto, prokurist, Kolding.
Thestrup, K. (M. F.), dommer, Herning.
Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

De tyske dokumenter om danskernes ophold i koncentrationslejrene

Tyskerne svarede minister Mohr, at Aksel Larsen og kommunisterne havde det godt i Tyskland! ✕ Politiet kom kun til Buchenwald paa grund af indkvarteringsvanskeligheder.

I de 3000 sider tyske dokumenter, som den parlamentariske kommission netop har udsendt, findes ogsaa en række oplysninger om det danske arbejde, der udførtes til fordel for de danskere, der sad i tysk fangenskab.

Der er tale om et tilfældigt udvalg af dokumenter, som ikke danner noget hele, men de oplysninger, de indeholder, har selvsagt en særlig interesse for »Pigtråd«s læsere. Vi skal derfor her give en oversigt over deres indhold.

I to notitser af 6. januar 1944 giver en understatssekretær i det tyske udenrigsministerium, A. Hencke, oplysninger om en samtale, han havde den 5. 1. 1944 med den danske gesandt i Berlin, minister Mohr, om deporterede danske statsborgere.

Mohr. meddelte Hencke, at de kommunister, der var blevet flyttet til Tyskland, under deres internering i Danmark daglig havde fået udbetalt et beløb på 1,50 kr. til små indkøb i lejrkantinen. De danske og navnlig de deporteredes pårørende var interesseret i, om der ogsaa i de tyske kz-lejre kunne udbetales et tilsvarende beløb, som gerne ville blive stillet til rådighed fra dansk side. Mohr bemærkede hertil, at han personligt stærkt bekvilede, at der var mulighed herfor. Fremfor alt vidste han heller ikke, om der overhovedet var mulighed for, at kz-fanger kunne købe noget i lejrene.

Hencke svarede, at han ikke var orienteret om lejrbestemmelserne, men at han ville forhøre sig om sagen.

I den anden notits oplyste Hencke, at Mohr den 5. januar overrakte ham følgende skrivelse fra det danske gesandtskab:

»Den 23. november 1943 blev af de tyske myndigheder i Danmark 31 danske statsborgere overført til en koncentrationslejr i Tyskland. 19 af de pågældende personer blev sigtet for langvarig illegal kommunistisk virksomhed, medens de øvrige 12 blev sigtet for oprørske virksomhed. Den 19. december 1943 blev yderligere 60 danske statsborgere overført til koncentrationslejre. Disse personer blev sigtet for stadig rigsfjendtlig kommunistisk virksomhed. Direktøren for det danske udenrigsministerium har overfor det tyske riges befuldmægtigede i Danmark (dr. Best) protesteret mod de stedfundne deportationer.

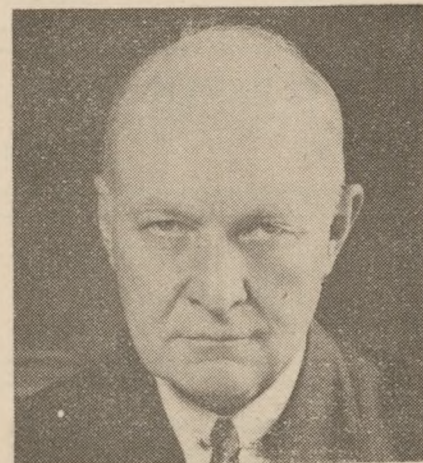
Det kongelige danske gesandtskab har den ære indtrængende at henstille til Auswärtiges Amt (udenrigsministeriet), at de deporterede personer snarest muligt føres tilbage til Danmark.

Det danske udenrigsministerium har gennem Røde Kors bragt i erfaring, at af de den 23. november 1943 deporterede 31 personer er mændene blevet anbragt i koncentrationslejren Sachsenhausen ved Oranienburg og kvinderne i koncentrationslejren Ravensbrück i

Fürstenberg i Mecklenburg. Det danske gesandtskab anmoder høfligst om oplysning om, hvor de den 19. december deporterede 60 personer er blevet anbragt, og der anmodes forsåvidt angår samtlige deporterede, om oplysning om, for hvilke konkrete straffbare handlinger, hver enkelt sigtes.»

Dansk hviskepropaganda

Hencke skriver i sin notits, at Mohr oplyste, at der i Danmark føres en ret farlig hviskepropaganda, hvorefter sabotagen i landet i virkeligheden var provokationer fremkaldt af tyske myndigheder. Navnlig skulle den øverstkommanderende, general von Hanneken, lægge vægt på at kunne begrunde nødvendigheden af yderligere begrænsning af de danske myndigheders beføjelser og andre skarpe foranstaltninger med henvisning til sabotagen. Mohr havde konstateret, at denne hviskepropaganda havde fanget ogsaa alvorlige og fornuftige danske i hans bekendtskabskreds, herunder ansete jurister, der havde været fast overbevist om, at den version, der cirkulerede, var rigtig. Selvfølgelig havde han overalt

Minister Otto C. Mohr arbejdede godt i Berlin

Folkebanken
for
Herning og Omegn A/S

AXEL JENSEN
Isenkram A/S
HERNING

G. Buur Jensen
Trikotagefabrik
HERNING

C. Meldgaard Andersen
HERNING
Tlf. 995 . 2 Linier

**Herning Hede-
og Discontobank**
Aktieselskab

Herning Kafferisteri
Michael Kjær

Møller Jensen
Herning Tlf. 580

J. Ørum-Petersen
Herning Tlf. 975

J. C. BADEN & SØN
Vognmandsforretning
Tlf. 209 Herning

H. JANSEN
Manufaktur en gros
Tlf. 4625 Odense

**BANKEN FOR RINGE
OG OMEGN**
Aktieselskab

HERNING KLÆDEFABRIK A/S

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

Herning Handels- og Landbrugsbank
AKTIESELSKAB

C. W. S. Svineslagterier A/S
Herning Svineslagteri

Dalgaard
Herning Tlf. 728
Den gamle forretning — der følger med tiden

FRITHJOFF ELAND
Herning

Midtjydsk Brødfabrik
v/ Marius Iversen
HERNING

**Jesper Nielsen
& Co. A/S**
Trikotagefabrik
HERNING

Th. Jensen
Aut. Vand- og Gasmester
Bredgade 17 Tlf. Herning 1087

Paul Lehmann
Chartering - Forwarding
Steamshipagent
HERNING

Arne Rahbek
Herning Tlf. 1885

JENS KRØJGAARD's
Trikotagefabrik A/S
HERNING

Vilh. Ullerichs
Isenkram og Udstyr
HERNING

Hugo Lind-Jensen
Rådgivende Civilingeniør
Bredgade 16 Herning
Tlf. 1579

Oberstløjtnant Lunding sigtedes for forbindelse med fjendtlig magts efterretningssvæsen.

stærkt imødegået denne nonsens, som han selv betegnede som grotesk. Han kunne også forsikre Hencke om, at det på ganske få undtagelser nær afviste hele det danske folk bestemt sabotagen og havde erkendt dens farer for nationen. Men nu fandt denne hviskepropaganda en vis støtte i de-

portationerne af danske statsborgere. Da den ene kendte den anden temmelig nøje i det lille Danmark, mente man også at vide, at en række deporterede personer ikke havde begået strafbare handlinger.

Det ville derfor være godt, sagde Mohr videre, hvis det kunne siges til befolkningen, hvad de enkelte personer havde gjort sig skyldige i. På den måde ville man uden tvivl opnå at berolige den offentlige mening. Mohr bemærkede i den forbindelse, at den note, som var blevet overgivet ham i København, ikke forekom ham særlig heldig på grund af dens stærkt juridiske betragtninger. Efter hans opfattelse kom det an på at drive praktisk politik og at foretage alt for at opretholde roen i landet. Ud fra dette synspunkt ville han også anbefale det danske ønske om at få oplysninger om de deporteredes strafbare handlinger.

Hencke bemærkede til Mohr, at rolige og loyale danske statsborgere bestemt ikke var blevet udsat for tyske forholdsregler. Kun farlige elementer, gennem hvis forbliven i landet ikke blot tyske krigsvigtige interesser, men også de danske interesser var blevet bragt i fare, var blevet bragt til Tyskland. Om og i hvilket omfang det var muligt at give Mohr de ønskede oplysninger, kunne Hencke ikke svare på stående fod. Peronligvis anså han dog

opfyldelsen af Mohrs anmodning som meget vanskelig.

Lundings arrestation

Under samtalen med Hencke anmodede Mohr også om oplysninger vedrørende arrestationen af ritmester Lunding. Hencke meddelte Mohr, at undersøgeleserne mod Lunding ikke var ført til bunds, men at det var hævet over enhver tvivl, at han havde stået i forbindelse med en fjendtlig efterretningstjeneste. En løsladelse kom under ingen omstændigheder på tale.

Minister Mohr var meget bestyrtet herover og udtalte, at han hidtil havde troet, at man kun bebrejdede Lunding, at han samarbejdede efterretningsmæssigt med neutrale personer. Mohr anmodede om, at det blev undersøgt, om Lunding ikke kunne tages i forvaring udenfor Berlin. På grund af luftangrebene mod righovedstaden nærrede Lundings familie store bekymringer for hans liv, og disse bekymringer deltes af de danske myndigheder. Måske var det også af interesse for de tyske undersøgelser, at Lunding ikke blev udsat for faren for at blive dræbt.

Endelig anmodede Mohr om, at Lunding måtte få besøg af et gesandtskabsmedlem, måske gesandtskabspræsten. Hencke svarede, at spørgsmålet om varetægtsstedet måtte rette sig efter undersøgelsens tarv. Han ville dog lade Mohrs anmodning gå videre til den kompetente myndighed. Besøgstilladelse kunne han ikke stille i udsigt.

Under samtalen anmodede Mohr også om tilbagesendelse af deporterede danske statsborgere af blandedt afstamning, der fejlagtigt var sendt til Theresienstadt. Hencke svarede, at søskendeparret Schultz og halvjøderne Groten, Baumann og Jensen i næste uge ville blive bragt tilbage til Danmark. Undersøgelsen af de øvrige tilfælde havde ikke kunnet afsluttes, da en betydelig del af akterne var blevet tilintetgjort ved flyverangreb. Forsendelse af pakker til de internerede jøder kunne tyskerne ikke tillade. De i Theresienstadt anbragte danske jøder modtog den samme forplejning

som den tyske befolkning, således at der ikke forelå noget behov! Iøvrigt var det heller ikke af disciplinære grunde muligt at stille de danske jøder bedre end de øvrige internerede.

Aksel Larsen havde det godt!

Hencke og Mohr drøftede også kommunisten Aksel Larsens deportation. Mohr forespurgte, om der var mulighed for et besøg hos Larsen, men Hencke svarede, at der ikke foreløbig var mulighed for besøgstilladelse. Iøvrigt havde, sagde han, Larsen og de øvrige kommunister det godt! De kunne modtage post og een gang om måneden også en levnedsmiddelpakke.

Mohr bemærkede, at i almindelighed havde de pårørende i Danmark ikke hørt noget fra de deporterede jøder, kommunister o. s. v. Såvidt han var blevet underrettet, måtte fangerne skrive hjem med visse mellemrum. Han anmodede om, at denne sag måtte blive undersøgt og foranstaltninger blive truffet, så fangerne kunne gøre brug af denne ret. Hencke lovede en undersøgelse af sagen.

I denne forbindelse kom Mohr påny ind på de danske myndigheders indtrængende ønske om, at der blev givet officielle danske repræsentanter mulighed for at besøge de deporterede. Han ventede sig også en gunstig psykologisk virkning heraf. Det danske udenrigsministerium påtænkte at sende lederen af udenrigsministeriets politiske afdeling Hvass og en Røde Kors-søster til Tyskland. Hencke svarede, at han personligt ikke troede, at et sådant ønske kunne imødekommes. Hvis der i enkelttilfælde ville blive givet besøgstilladelse, ville det kun blive til medlemmer af det danske gesandtskab, der alene måtte anses for kompetente hertil.

Blandt de tyske dokumenter er også et telegram, som dr. Werner Best den 8. januar 1944 har afsendt til det tyske udenrigsministerium om deportationen af de 60 danske statsborgere den 19. december 1943. Telegrammet indeholder kun ordlyden af det danske udenrigsmini-

Havdrup Andelsbageri

Tlf. 13

Havdrup St.

Gadstrup Andelsmejeri

Tlf. Gadstrup 20

Havdrup Brugsforening

Telf. 6

»Mekano«

Gunnar Christensen

Rengegade 12

St. Heddinge

K. Møllekær

Vestergade 5 Store-Heddinge

Gadstrup og Omegns Foderstofforening

Dessertosteriet

Lille Skensved
Tlf. Skensved 15

Når De skal købe
armbåndsure da husk navnet

»BENDO«

Schweizerfabrikatet til den
populære pris
Fås kun hos

»TEMPUSURMAGEREN«

CHR. RICHTER

STORE-HEDINGE

H. W. Petersen

Store-Heddinge

JOHS. LARSENS EFTF.

Maskinfabrik

Store-Heddinge - Tlf. 39

Stevns Andels Foderstofforening

Store-Heddinge

Ørsted Brugsforening

N. Sørensen

Ørsted pr. Havdrup

Wilh. Hansen

Ur- & Chronometermager
Store Hedinge Tlf. 28

Skotøjs-Magasinet

Oluf Hansen

Store-Hedinge Tlf. 169

steriums protest til Best mod deportationen.

I udenrigsministeriets protest hedder det bl. a., at det er umuligt at skabe forståelse i Danmark for, at det skulle være nødvendigt og tiladeligt uden videre at deportere danske statsborgere til Tyskland, og at deportationerne har fremkaldt den største ophidselse og forbitrelse i befolkningen, fordi det er en fundamental grundsætning i dansk ret, at enhver dansk statsborger til enhver tid og under alle omstændigheder har en ubetinget ret til at opholde sig på dansk grund.

Der henvises også til, at deportationerne er utilladelige i henhold til folkeretten. Protesten mod deportationerne slutter med, at der insisteres på, at overførslerne til Tyskland annulleres.

I en notits af 1. februar 1944 oplyser understatssekretær Hencke, at har haft en samtale med gesandt Mohr, der beskæftigede sig med:

- 1) hjemsendelse af danske statsborgere, der befinder sig i Stutthoflejren eller, forsåvidt det drejer sig om kvinder i Ravensbrück-lejren, og som hævdes at være syge;
- 2) en anmodning om at få at vide, hvilke straffbare handlinger de til Tyskland overførte personer har gjort sig skyldige i; (Mohr bemærkede hertil, at de danske myndigheder havde indtryk af, at en række arrestationer var sket som følge af angiveri, der ikke kunne stå for nøjere prøvelse, og at der blandt de deporterede befandt sig en del, som hverken er kommunistisk indstillede eller overhovedet har beskæftiget sig med politik).
- 3) en gentagelse af anmodningen om, at et medlem af det danske gesandtskab kan aflægge besøg hos de internerede danskere;
- 4) spørgsmålet om besøgstilladelse til den kommunistiske rigsdagsmand Aksel Larsens hustru; han befinder sig i Sachsenhausen.

Danskerne i Neuengamme

I tre notits af 6. februar 1945 omtaler statssekretær Steengracht en samtale, han havde med gesandt Mohr om de danske kz-fanger. Under samtalen udtalte Mohr, at dan-

skerne i Neuengamme var interneret sammen med borgere fra andre nationer. Han anmodede om, at disse danskere såvidt muligt måtte blive anbragt for sig selv, adskilt fra de øvrige, og blive tilset af de derværende fem danske læger. Han troede, at dette af hensyn til hygiejnen og undgåelse af sygdomme også turde være i tysk interesse. Steengracht svarede, at det sandsynligvis ville støde på tekniske vanskeligheder, men at han dog ville undersøge sagen.

Mohr meddelte videre, at man fra dansk side havde sendt lægemidler til de syge danskere. Disse var imidlertid ikke blevet anvendt på danskerne, men på de ca. 70.000 øvrige internerede. Under disse omstændigheder var hjælpen af overordentlig ringe betydning for danskerne. Mohr anmodede om, at de specielt for danskerne bestemte midler også udelukkende kom dem tilgode. Herudover var der vel mulighed for, at man fra dansk side også fremskaffede medikamenter til de øvrige. Den danske regering var parat til at skaffe de syge danskere egne sygebarakker og til også at lade disse opstille på stedet.

Endelig gjorde Mohr overfor Steengracht opmærksom på, at kz-lejren Stutthof skulle flyttes. I denne befandt sig 145 danskere. I en note af 5. februar havde Mohr anmodet om, at der blev givet disse danskere mulighed for at arbejde i den danske virksomhed »Amada« i Danzig. De lokale myndigheder var indforstået hermed. Kvarter til fangerne ville blive skaffet fra dansk side. Vagtstyrker måtte stilles af tyskerne.

Fortrinligt samarbejde med dansk politi

I et telegram fra dr. Best om arrestationen af de danske kommunister den 2. november 1942 hedder det:

»Ved aktionen den 2. 11. 42 blev ialt 166 danske kommunister arresteret. 17 hovedmænd er overgivet i tysk varetægt. Mod disse er der rejst tiltale ved den under den øverstkommanderende for de tyske

tropper sorterende krigsret. Afhøringerne, der foretages af det tyske politi, er indtil nu resulteret i afsløring af en kommunistisk radioforbindelse med Rusland og en tilhørende dechifferingscentral, som stod i umiddelbar forbindelse med lederen af det illegale danske kommunistparti, den tidligere rigsdagsmand Aksel Larsen, hvorfor der holdtes fast vagt i denne lejlighed. Her indtraf igår aftes foruden andre personer Aksel Larsen selv og blev arresteret. Dermed turde det illegale danske kommunistparti net i det væsentlige være slået i stykker. Undersøgelserne videreføres under medvirken af det danske politi, med hvilket der har været et fortrinligt samarbejde. I begyndelsen af næste uge har man desuden planlagt at arrestere en større kreds af danske Spaniensfrivillige.«

Blandt dokumenterne om politiets fjernelse den 19. september 1944 er en instruks fra udenrigsministeren om Ribbentrop angående interneringen af danske politifolk. Ribbentrop forespørger SS-myndighederne, om der er nogen mulighed for, at de danske politifolk, der er deporteret til Tyskland, kan overflyttes fra koncentrationslejr til en lejr for civilinternerede. Ribbentrop ønsker spørgsmålet undersøgt »snarest muligt«.

I et senere telegram fra udenrigsministeriet i Berlin til dr. Best oplyses, at man med Kaltenbrunner har drøftet spørgsmålet om politifolkene. Kaltenbrunner meddelte, at det på forhånd var tanken at behandle politifolkene som krigsfanger. Den foreløbige anbringelse i kz-lejren Buchenwald skyldtes udelukkende indkvarteringsvanskeligheder.

De er allerede, hedder det, ført ud af den egentlige kz-lejr Buchenwald og bliver ikke behandlet som kz-fanger, men som krigsfanger. Dette sidste gælder også grænsegendarmerne. Kaltenbrunner har instrueret sine underordnede instanser om, at de i denne sag skal imødekomme Auswärtiges Amts ønsker i videst muligt omfang.

Den 3. november 1944 havde minister Mohr en længere samtale

REHKOPFF's

Special Fotohandel

ESBJERG

Ove Schovsbo

Landinspektør

Esbjerg

Tlf. 30

Wiggo Kongstad

Kongensgade 70

Esbjerg

Tlf. 4001

Nielsnielsenmøbler

Boligmontering

Kongensgade 82

Tlf. 644 4144

ESBJERG

Bendixen & Olsen

Elektroinstallatører

Kongensgade 60

Tlf. 3160

ESBJERG

Chr. Frikke A/S

ESBJERG

Anton Rehkopff

ESBJERG

Markus Pedersen

Skrædermester

Stormgade 65

Esbjerg

ESBJERG BANK

Aktieselskab

ELEKTROGÉN

Stormgade 48

ESBJERG

Tlf. 2577

»TRIKOHL«

v/ M. Jæger

Tlf. 2961

Esbjerg

Linding Trikotage

Skolegade 21

Tlf. 471

ESBJERG

Jensen & Frøkjær

Tømrer- og Bygningssnedkeri
Tlf. 4242 (2 Lin.) Skjoldsgade 96
ESBJERG

Fyldepenne-Magasinet

v/ Gunnar Thisgaard
Kongensgade 88

Esbjerg

Johannes Neyes Udsalg

ESBJERG

W. RYTLER

Bandagist og Sygeplejeartikler
Torvegade 27 Tlf 1826 Esbjerg

REVISIONS-INSTITUTET

I
ESBJERG

Becks Møbelforretning

v/ Knud Beck
Torvet Esbjerg Tlf. 735

Sostrene Jacobsen

Conditori
Torvegade 27

Esbjerg

Olsen & Jensen

Aut. Installatører
Strandbygade 13 Tlf. 4004 4005
ESBJERG

BLOMSTER BODEN

ESBJERG

CARL HANSEN'S

Automobilforretning
Tlf. 420 Jernbanegade 18
ESBJERG

Tjæreborg Trævarefabrik

H. Jensen Balsby
Tlf. 48 Tjæreborg

Nordholts
Margarinefabrik A/S

Tlf. 533

Varde

Tjæreborg Cementstøberi

Tlf. 21

Tjæreborg

med von Ribbentrop, hvorunder man også kom ind på interneringen af det danske politi. Mohr beklagede, at man først havde ført politiet til en koncentrationslejr, men tilføjede, at man med lettelse havde konstateret, at de nu blev behandlet som krigsfanger. Af de 7000 polititjenestemænd stod efter Mohrs opfattelse kun ca. 20 i forbindelse med fjenden. Kun 2000 medlemmer af politiet, d. v. s. de, der tilfældigvis havde tjeneste den dag, da aktionen fandt sted, var blevet taget af de tyske myndigheder. De øvrige 5000 var forsvundet og hidtil ikke dukket op igen. De ville heller ikke vende tilbage igen, før alle andre uskyldigt anholdte politifolk, bortset fra de virkelig skyldige, igen var blevet frigivet.

Ribbentrop blev forbavset

Da Ribbentrop blev noget forbavset over, at 5000 politifolk skulle være forsvundet, rettede Mohr sine udtalelser dertil, at det måske kun

var kriminalbetjentene, der var forsvundet, mens de andre politifolk nu som før var rede til at forrette tjeneste. Iøvrigt anså han det for det bedste, at der i fælles tysk-danske drøftelser blev foretaget en gennemgang af listen over politifolkene og konstateret, mod hvem man virkelig havde noget at bemærke. Antallet ville være meget ringe.

Ribbentrop gav tilslutning til dette forslag og meddelte, at han ville give Best instruks herom. Desuden erklærede han sig rede til at forhøre sig om den nuværende behandling af de internerede danske politifolk.

De tyske dokumenter indeholder selv sagt en lang række andre interessante enkeltheder. Vi har her indskrænket os til at omtale de forhold, der vedrører danskeres ophold i tyske kz-lejre og skal derudover henvise interesserede til selve den udførlige beretning.

J. B. HOLMGÅRD.

Kædeaktion af nye Sachsenhausen-sager

Flere af vidnerne i sagen mod lejrældsten Kuhnke er blevet arresteret

Retssagen i Deggendorf i Bayern, ved hvilken den tidligere lejrældste i koncentrationslejren Sachsenhausen, den 51-årige *Samuel Kuhnke*, blev idømt 8 års strafarbejde, har medført en hel kædereaktion af nye retssager mod andre små og store bøddler fra Sachsenhausen.

Under processen mod Kuhnke afhørtes som vidne den tidligere *Kriminalrat Erwin Brandt*, der — som omtalt i sidste nummer af »Pigtråd« — den 20. juli 1944 overtog ledelsen af den *Gestapo*-kommission, der arbejdede i Sachsenhausen. *Erwin Brandt* er nu blevet arresteret og sigtes for bistand ved mord i kz-lejren. *Brandt* er forlovet med frk. *Ludwig*, der i sin tid var sekretær i Reichssicher-

heitshauptamt og som også havde sin gang i Sachsenhausen.

Brandts medhjælper i *Gestapo*-kommissionen, tidligere *Kriminalobersekretär Reinhold Orthmann*, der nu var jernbanearbejder i Frankfurt, er ligeledes blevet arresteret. *Orthmann* indrømmer, at han har foretaget tredje grads forhør i tortureret fanger i Sachsenhausen. Han undskylder sig med, at det skete efter højere ordre.

Orthmann har oplyst, at to andre medlemmer af *Gestapo*-kommissionen, *Pfrotzner* og *Bordasch*, som man aldrig har kunnet finde, er på fri fod, og at han har truffet dem fornylig. De eftersøges nu af det vesttyske politi.

En tredje retssag vil blive ind-

ledt mod lederen af den »*Sonderkriminalkommission*«, der skulle undersøge korrupsionen i Sachsenhausen, *Fritz Cornely*. *Cornely*, der stadig arbejder indenfor det vesttyske politi som *Kriminalobersekretär*, anklages for at have anvendt tredje grads forhør og tortur overfor kz-fanger. Af gamle *Gestapo*-aktstykker fremgår det, at *Cornely* lod kz-fanger overføre til den berygtede *Schuhläufer-Kommando*, der bestod af fanger, som fra morgen tidlig til sent om aftenen marcherede appelplassen rundt gennem skærver og vandhuller med tunge sandsække på ryggen for at prøve de såler, der blev lavet på lejrens skofabrik.

Cornelys formål med at sende fangerne i dette strafkompagni var at gøre dem »møre«. Når de havde marcheret 2—3 dage i kommandoen, var de som regel parat til at aflægge tilståelser. Foreholdt sigtelsen nægtede *Cornely* at udtale sig.

I forbindelse med sagen mod *Cornely* vil der muligvis blive rejst tiltale mod den tidligere *Häftling*, blokældste i strafkompagni-blokken *Erwin Rathmann*.

Mod den tidligere Sachsenhausen-fange, vaneforbryderen *Hans Gärtner*, der var forarbejder i krematoriet og stedfortrædende bøddel ved hængninger i lejren, rejses der tiltale for falsk edsaflæggelse. Samme tiltale rejses mod en anden tidligere fange ved navn *Bögelsbacher*, der skal have afgivet falsk forklaring om *Samuel Kuhnkes* forhold.

Hertil kommer, at der endnu forestår en større proces mod *SS-Lagerführer* i Sachsenhausen *August Kolb*, der sidder i varetægtsarrest.

Under processen mod *Kuhnke* afslørede det, at den tidligere *SS-læge*, souchefen på *Krankenrevier* i Sachsenhausen, dr. *Gabeerle*, der foretog forsøg på russiske fanger med lus, idag fungerer som læge i Hamborg. Dr. *Gabeerle* er omtalt af læge *Henry Meyer* i bogen »Rapport fra Neuengamme«.

hol.

PLATIL
Fiskeliner
JAGUAR
Fiskestænger

HAARLEV BANK

(Østsjællands Landbobank)

Aktieselskab

Aktieselskabet
Korsør Haandværker-
Handels- & Landbobank

Herfølge Brugsforening
A. m. b. a.
Herfølge

HEGNETSLUND
Lervarefabrik A/S
Herfølge

$\frac{1}{8}$ Korsør Jernstøberi
og Maskinfabrik

Henry Nielsen
Sorø Telf 25

Korn & Foderstoffer
A. Nielsen & Co. A/S
NYSTED

Kählers Teglværk
KORSØR

Carl Andersen
SORØ

William Christensens Eftf.
Tricotage- & Manufakturhandel
Tlf. 62 . Nysted

Korsør Vin Import A/S

Slagtermester
Chr. Soelberg og Søn
SORØ

Sven Krag
Isenkram
Nysted Tlf. 1083

Dampvaskeriet
»København«
Tlf. Holbæk 159

$\frac{1}{8}$ Mica-Fabrikkerne
ROSKILDE

Carl C. Olsen
Manufakturhandler
NYSTED

C. C. HANSEN A/S
Ringstedvej 20
ROSKILDE

Rosma Metalsengefabrik
Roskilde Madrasfabrik
C. Christiansen
ROSKILDE

NYSTED
ANDELSMEJERI

$\frac{1}{8}$ Niels D. Kemp jun.
Læderfabrik
ROSKILDE

ISOPLEX

ROSKILDE

TREKANTEN
Hj. Skaftø
Roskilde 2412

VILH. LARSEN
E. Bülow's Eftf.
Elektro Service
Støden 7 Roskilde Telf. 39

Roskilde Mejeri
ROSKILDE

ERNST FÜRST HOHENBERG

tidl. Sachsenhausen, død

*Den østrigske tronfølgers søn, som Goering lod
rense latriner i kz-lejren.*

Tidligere fange i koncentrationslejren Sachsenhausen, *Ernst Fürst Hohenberg*, en søn af den østrigske tronfølger, ærkehertug *Franz Ferdinand*, og fyrstinde *Hohenberg*, født grevinde *Chotek*, er i begyndelsen af marts død i Graz i Østrig.

Ernst Fürst Hohenberg blev kun 50 år gammel. Han døde af en hjertesygdom, som han pådrog sig under opholdet i Sachsenhausen.

Afdødes forældre blev som bekendt myrdet ved attentatet i Serajewo i juni 1914. Ernst Hohenberg efterlader sin hustru, en datter af den engelke kaptajn *Wood*.

Ernst Hohenberg og hans broder *Max* blev arresteret efter nazisternes indmarch i Østrig i marts 1938. De blev anholdt på et hotel i Wien og sigtedes for at have deltaget i nedrivningen af et hagekorsflag. De to brødre blev på *Goerings* forordning sendt til koncentrationslejren Dachau. Samtidig foranledigede *Goering*, at der til lejrkommandanten i Dachau blev sendt følgende telegram:

Dr. Stl. Wien, nr. 1229

30. 3. 1938 kl. 6,55 — UML —

Til KL Dachau.

Generalfeltmarskal *Goering* har besluttet, at greverne *Hohenberg* skal beskæftiges ved det mest hårde og beskidte arbejde.

Sipo-inspektøren.

Dauerdienst Wien Stl.

Dachau Sinzger.

De to grever blev derefter sat til at gøre latrinerne rene og til at køre med ajlevognen. De udførte arbejdet, som om de aldrig havde bestilt andet, og vandt straks mange venner i lejren, hvilket skal have irriteret *Goering* meget, da hans hensigt var at gøre dem til mindreværdige personer i lejren. De politiske fanger, især medlemmerne af venstre-partierne, gennemskuede straks *Goerings* ordre, og der blev

ikke noget ud af det blodige fyrstehad, som nazisterne havde ventet fra de revolutionære fanger. Tværtimod hjalp kommunisterne de to grever med at rense »*Das Scheisshaus*.«

I februar 1940 blev Ernst Fürst Hohenberg overført til Sachsenhausen, efter at hans broder *Max* var blevet løsladt fra Dachau. Til lejrledelsen i Sachsenhausen kom der anvisning om, at Ernst nu skulle have et renligt arbejde, og han blev derfor beskæftiget i skrivestuen på Krankenrevieret. Ernst Hohenberg vandt også i Sachsenhausen ry som en god kammerat. Han gennemgik sult og mishandlinger sammen med sine venner, og når der blev givet tilladeles til indkøb i kantinen, delte han sine lejrpenge med de kammerater, hvis pårørende ikke kunne sende dem penge.

Goerings telegram til Dachau om *Hohenberg*-brødrene blev illegalt fjernet fra *Ernst*'s personalier i SS-kommandanturets politiske afdeling af en medfange, *Heinrich Lienau* fra Flensborg, kopieret og derpå smuglet ud af lejren indbygget i et brilleui, som en løsladt fange medførte. Telegrammet blev oplæst under Nürnberg-processen mod de nazistiske krigsforbrydere.

hol.

FORTÆLLEHJØRNET

Da jeg var sigtet for mord

Scenen er kz-Neuengamme ved midnatstid i sidste halvdel af decbr. måned 1944. Jeg lå i min køje og havde som sædvanlig deponeret alle mine jordiske ejendele under mit hovede. støvler, tøj, cigaretter, spegepølse m. m. Halvt i søvne opdagede jeg, at der var en ved at forgribe sig på mine ting, jeg langede

ud efter ham, fik fat i hans jakke og holdt fast. Gerningsmanden tog flugten, men jeg holdt fast og blev på den måde trukket ud af køjen. Til sidst gav han op med tabet af jakken, og af nummeret fremgik det, at ransmanden var en russer. Nattevagten overtog jakken og jeg fortsatte min afbrudte søvn. Ved 4-tiden blev der stor opstandelse i blokken. Alt lys blev tændt og indtrent flere SS'er, skriveren, blokälteste og nogle kapoer. Imellem sig slæbte de en russer, der havde et dybt sår i halsen, hvorfra blodet strømmede ud. Russeren dirigerede forsamlingen hen til min køje, jeg blev beordret op og køjen samt jeg selv grundigt undersøgt for blod.

SS'eren spurgte mig, om jeg havde været i slagsmål med russeren og herpå afgav jeg forklaringen om tyveriforsøget. Medens undersøgelsen stod på, besvimele russeren og han blev båret bort, medens jeg blev ført til skrivestuen og forhørt af SS Lagerälteste m. fl. som sigtet for mordforsøg. Omsider blev jeg overgivet i blokältestes varetægt med ordre til at holde mig under opsigt i blokken.

I løbet af de nærmeste dage var jeg gentagne gange i forhør, og jeg kunne forstå, at russeren var død. Jeg bedyrede naturligvis min uskyld, men i så henseende var de meget skeptiske. Under sidste forhør var også to franske fanger tilstede og de var åbenbart også blevet sigtet for forbrydelsen.

Jeg havde endnu nogle dages blokarrest, men omsider kunne jeg igen gå til mit vante arbejde, og jeg glemte senere den ubehagelige episode.

Hjemkommen fra Sverige traf jeg i maj en kammerat fra min gruppe. Vi var blevet skilt i Neuengamme, idet han tilbragte sin meste tid på reviret.

Vi kom til at drøfte forskellige forhold og han fortalte bl. a., at hans revirformand, en polak, i dec-1944 havde lovet ham, at han kunne komme til at overvære henrettelsen af en dansker, der under slagsmål havde dræbt en russer ved et kniv-

H. THORND AHL

Løkkegade 16

Aalborg

I. S. Bruun

off. Slagtehus

Tlf. 3249

AALBORG

POUL BANG

Bygningsartikler

Østerbro 62

AALBORG

Fa. Jul. Jacobsen

Løkkegade 18

Tlf. 582 (2 Lin.)

AALBORG

Rechnitzer, Thomsen
& Co's Succr.
Aalborg/Denmark

Sworn Shipbroker
Lloyd's Agent

Telegrams: Maritime

AALBORG
LÆDERHANDEL $\frac{A}{S}$

AALBORG

Aalborg
Andelsmejeri

Lange & Unmack $\frac{A}{S}$

AALBORG

THUEN

Gravensgade 2

Aalborg

Tlf. 527

AKTIESELSKABET

Aalborg Portland-Cement-Fabrik

Cementfabriken „RØRDAL“

Aalborg Aktie-Bryggerier

»LIMFJORDEN«, »URBAN« og »SKANDIA«

Chr.
Kjærgaard

Aktieselskaber
Nørresundby

$\frac{A}{S}$ Aalborg
Margarinefabrik

Cykler - Symaskiner

Harald Petersen

Nytorv 9

Aalborg

Tlf. 5929

Disella & Wooler Auto - Cykler

Risgaards

STIGEFABRIK

AALBORG

Tlf. 3401 — 7779

$\frac{A}{S}$ Christiansen &
Nielsen

Trælasthandel
AALBORG

LOCKEYS
Reklamebureau og Liquefabrik

stik i halsen. Da tidspunktet for henrettelsen imidlertid oprandt, fortalte polakken, at der ikke blev noget deraf, »idet der vist var noget brok i foretagendet«.

Til trods for, at jeg nu var i sik-

kerhed, løb det mig koldt ned ad ryggen ved her at blive konfronteret med min oplevelse og ved tanken om den hovedrolle, jeg havde været udset til at spille.

67061

Kammeratskabsstævnet i 1955

Marts måned 1955 skal fejres — så er det 10 året for Bernadottes store hjælpeaktion. Den gang rullede de hvide busser nordpå mod Neuengamme og videre gik turen over Sverige — hjem til et frit Danmark. —

Den gang spredtes vi over hele landet — glade og lykkelige — men kun vi, der blev hentet hjem fra Tysklands koncentrationslejre, forstod fuldt ud, hvad Bernadottes aktion betød. Få dages forlængelse af fangenskab ville have betydet døden for mange af os. —

Og så gled vi ind i det daglige arbejde igen — festrusen var forbi og mange kammerater vendte tilbage til en grå hverdag, hård og ubarmhjertig med sygdom, invaliditet helt andre levevilkår end før fangenskab, men stadig havde de håbet, at når nu de blev raske — så — ja så var der så mange planer, der skulle realiseres. Frihedsfonden trådte hjælpende til og alle tidligere fanger, der henvendte sig her fik det danske folks tak i form af vidtrækkende støtte. — Men langtfra alle genvandt helbredet. —

I december 1945 stiftedes Kammeraternes Hjælpefond — ikke som konkurrent til Frihedsfonden, men ganske simpelt fordi de raske følte det ganske selvfølgelig, at de spontant hjalp deres syge kammerater — og nu vil vi samles i marts 1955 — til et tre dages stævne i København. — Vi raske kan jo sagtens give møde i stort antal — for os vil det blive en herlig oplevelse — et led i den kæde af større og mindre glæder og adspredelser, der nu engang hør-

er til raske menneskers tilværelse — men for vore syge kammerater — der nu gennem 10 år har måttet bære en byrde, der ikke kunne fordeles på os alle — for dem bliver det ikke et led i en række gode og glade dage. For dem bliver det noget meget mere. —

Det vil koste rundt regnet 35.000 kr. at invitere vore syge kammerater med. Naturligvis skal de også have konen med, og det vil koste i gennemsnit 75 kr. pro persona. Vi har til stæv-

net modtaget ca. 6,800 kr. — så der er en ende tilbage.

Alle raske kammerater må være med til at skabe dette stævne. — Vi mangler endnu 28.200 — men er det noget at tale om, når vi tænker på, at vi beholdt vort gode helbred. — Et fadderskab koster 75,00 kr. Du står i en forening eller klub — måske flere — tegn hver af dem for et fadderskab, og vil du ikke have al den ulejlighed, så tegn fadderskabet selv, hvis du synes bevarelsen af dit eget gode helbred er så meget værd. — Selvfølgelig tager vi også imod både mindre og større beløb. — Send den kammeratskabs gave til Giro 780, Kammeraternes Hjælpefond. Admiral Gjeddes Gård, St Kannikestræde 10. Men skriv på talonen

STÆVNET 1955.

H. Kornbeck.

KL BUCHENWALD

*Kriminalassistent A. Wass-Møller fortæller
lejrens historie.*

III.

Sømmet til døde i trækasse

Tyverier fra lejren fandt sjældent sted, hvorimod tyverier fra kammerater var mere almindelige. En brødtyv var derimod fortabt. Stjal han fra en kammerat, blev han likvideret uden skånsel. Min Blockälteste meddelte mig i 1944 til videregivelse til mine kammerater, at hvis vi opdagede en kammerat, der stjal vort brød, kunne vi roligt slå ham ihjel. Der ville intet blive foretaget hverken fra hans eller fra SS side i den anledning.

Straffearterne var de sædvanlige for kz-lejre: Pisk på bukken, hængning, skydning eller strangulering i krematoriekælderen samt utallige, usete pinsler i arresten (bunker).

I foråret 1938 lod lejrkommandant Koch en zigeuner, der havde

forsøgt at undvige, indespærre i en trækasse, hvor han kun kunne sidde sammenbøjet, hvorefter der blev slået lange søm gennem kassens bagklædning, således at fangen fik revet ryggen itu ved enhver bevægelse. Kassen blev udstillet i lejren, hvor han sad i tre dage og nætter uden føde. Hans skrig, der ikke mere havde noget menneskeligt ved sig, var så frygtelige, at han den 3. dag blev forløst fra sin jammer med en giftinjektion.

»Her findes kun raske og døde«

Sygeplejen var som i alle kz-lejre yderst slet. Det var en kapitalulykke for en fange at blive syg.

Lejrkommandant Koch plejede at sige: I min lejr findes ingen syge. Her findes kun raske og døde! Og de fleste SS læger handlede efter denne grundsætning.

Århus - Tlf. 20922

Ramme Trælasthandel

v/ A. Grankær

Kristian Plett

Snedkermester
LEMVIG

P. Agerbæk

Raadgivende Civilingeniør
Park Allé 5 Aarhus
Telefon 358 63

Harbo - Sølvsteen

Indendørsarkitekt
Odensegade 4 Aarhus

T. S. LUNDING

Bruunsgade Aarhus

W. Dylmers Boghandel

St. Pauls Plads 7
AARHUS

J. HANSEN

Sct. Paulsgade 12 Aarhus

Aarhus Osteri og Salatfabrik

Borgporten Aarhus

Jydsk Centraltrykkeri A/S

A. I. Christensen
AARHUS

Thomsens Radio

Silkeborgvej 239 Tlf. 58020
AABYHØJ

Dansk Svensk Staal A/S

»Akadiahjørnet«
Borgporten Aarhus

Clemenstrykkeriet

Kystvej 37 Tlf. 20611
AARHUS

J. Tønnersens Eftf.

Aage Jensen
Sadelmager & Tapetserer
Mejlgade 28 Tlf. 21385

F. J. NIELSEN Tlf. 67147
Tordenskjoldsgade 25 Aarhus

P. Jul. Nielsen

Ingeniør
Rosenkrantzgade Aarhus

VOSS

HAFNIA TRYKKERIE
Klostertorv 8 Tlf. 26040
AARHUS

OVE BØGH

Bogbinder
Fiskergade 3 Aaboulevarden 37
AARHUS

RICH. SØRENSEN

Revisor
Ankerhus - Søndergade 1 A - Aarhus - Tlf. 31311

I/S Magnus Petersen & Co.

Jernstøberi
Aabyhøj Tlf. 58750

Revisionsfirmaet

SVEND PEDERSEN

Aktieselskab
Søndergade 1 A, Aarhus Tlf. 4801 - 4802 - Aut. Tlf. 31399

V. Frandsens Eftf.

v/ Anna S. Hansen
Karrosserifabrik
Nørreport 22 Aarhus

FRODE THINGSIG

Kontormaskiner og Kasseapparater
København: Odense:
Rewentlowsgade 14 Dronningensgade 24
Ve. 9755 Tlf. 28100 Tlf. 10077

Var en fange endelig efter store vanskeligheder blevet optaget i »Krankenbau«, havde han kun to muligheder, enten at blive rask d. v. s. arbejdsdygtig, eller dø. De syge lå i to etager på stuerne, alle sygdomme blandet sammen. Manden med »Scheisse« eller dysenteri i øverste etage forrettede sin nødtørft gennem bundbrædderne til den syge nedenunder, da han som regel ikke havde tid eller kræfter til at løbe ud til toiletet.

Når SS-lægen havde tid, sorterede han de syge og de frasorterede døde i løbet af natten ved hjælp af en »sprøjte«.

Foruden revieret (sygebarakken) fandtes en bygning, hvor der eksperimenteredes af SS-læger. Dr. Eysle foretog i 1943 vivisektioner på fanger, som han ganske simpelt hentede ind fra lejrgaden og gav forskellige injektioner for at se virkningen, eller amputerede lemmer uden narkose. Et af hans få overlevende ofre, den hollandske jøde Max Nebig fik af en venligsindet revierkapo en harmløs vandinjektion i stedet for den dødelige injektion, hvorefter han blev skjult i Tbc-stationen, som SS-lægerne aldrig betrødte af frygt for smitte. Her var Nebig skjult indtil befrielsen i 1945.

Da dr. Hoven en dag havde »nedlagt« en række fanger med en sprøjtefuld af Evipannatrium, forlod han værelset idet han med en cigaret i hånden fløjtede: »Und wieder ist ein schöner Tag vorüber«.

De, der var bestemt til likvidering, blev anbragt i et bestemt rum i Krankenbau, som regel nr. 7. Her stod 10 senge. Ingen af de syge vidste, hvad der ventede dem. Der var gitter for vinduerne, og de troede, at det drejede sig om en art arrest. Når ordren til »nedlægning« kom, blev de bragt ind i operationsrummet og endte alle i ligkælderen. Rum nr. 7 blev ofte rømmet 3-4 gange om ugen på denne måde. Den 60 årige SS Hauptscharführer Wilhelm kunne selv ordne sådanne sager. Da han en dag så en plejer føre en syg til badning, råbte han: »Hvad bilder

du dig ind, at føre sådan et vrag til bad! Af den slags laver vi sæbe!« Han noterede den syges nr. og samme aften blev denne »nedlagt«.

Man kan forstå, at ingen af fangerne ville lade sig indlægge på revieret under sådanne omstændigheder, hvis de havde anet noget om dette. Men de vidste intet, og de gamle fanger, der havde kendskab dertil, turde ikke fortælle det. Der var tilstrækkelig mange eksempler på, at en mand, der havde fortalt noget i den retning, meget hurtigt var forsvundet.

Der fandtes kun fire muligheder for at undgå farerne i en kz-lejr; Ikke blive syg, gøre noget for det illegale lejr-fællesskab og politisk mod SS, godt forhold til de rigtige personer i lejren (illegale lejrledelse) eller selv høre til revierpersonalet.

Efterhånden som de »røde« fanger fik mere magt over lejrens indre liv, blev revieret også benyttet til at frelse truede fanger fra SS, såfremt den illegale lejrledelse havde interesse af at bevare dem. De kunne bl. a. skjules i begrænset omfang på Tbc stationen, hvor SS lægerne ikke turde komme. I så fald måtte fangen, enten han var udset til henrettelse eller »nedlægning«, laves død, d. v. s. man måtte finde et passende lig, der fik hans nummer og navn.

55.000 døde

Fra grundlæggelsen af Buchenwald og til 1945 er mindst 33462 fanger døde, heri ikke medregnet de henrettede eller de fanger, der blev sendt på dødstransporter. Det samlede tal på døde i Buchenwald ligger sikkert på ca. 55.000 i løbet

Det kunne være Buchenwald, men er Dachau. Voksfigurerne viser i det tidligere krematorium de specielle gestapometoder

»MYREN«*Leif B. Christensen*

Langgade 21 Tlf. 128

Nykøbing F.

Jens Andersen

Nykøbing F.

C. W. Kronmann

Nykøbing F.

Sparekassen

i

Nykøbing paa Falster

A/s De forenede Byggefad

Grønsundsvej 28 Tlf. 1910

Nykøbing F.

F. Simonsen's Eftf.

K. A. HENDRIKSEN

Metalstøberi Nykøbing F.

KINO

Nykøbing F.

CARL NIELSEN

Langgade Nykøbing F.

**Lolland-Falsters
Autolakereri**

Tlf. 1776 Nykøbing F.

Georg Rasmussen*Boligmontering*

Nykøbing F.

Nykøbing F.**Trælasthandel**

Sydhavnen

*Poul Rasmussen**Snedkermester*

Nykøbing F.

Julius Bernth

Nykøbing F.

Jernbanegade 40 Tlf. 1515

Nykøbing F.

Lollands Tidende**MØBEL HUSET**

Nykøbing F.

Tlf. 8610

M. Knudsen

Østergade 6

MARIBO

Svend P.

Nykøbing F.

Alex Olsens Eftf.

Guldsmed

MARIBO

A/S Nordisk Solar Compagni*Afdeling Nykøbing F.***E. Carstensen***Urmager & Optiker*

Slotsgade 6 Tlf. 524

Nykøbing F.

gaar overalt

Nicolaisens Kaffe

overgaar alt

**LANDBOSTANDENS
SPAREKASSE**

Nykøbing F.

**SAXKØBING
TØMMEHANDEL***Asger Lyngbæk***K. Thal Jensen A/S***Trælast en gros - en detail -
Bygningsartikler*

Maribo Tlf. 8

Hoffmeyer & Jørgensen

Jernbanepladsen Tlf. 620

Nykøbing F.

Mejeriet PASTEUR

Nykøbing F.

Maskinfabriken 'Alham'

A. L. Hansen

Maribovej Saxkøbing

Tlf. 4520

Vilh. Hoff's Eftf.*Bageri og Conditori*

Maribo Tlf. 77

af 7½ år. Da fangerne på skrivestuen havde føling med af- og tilgang af fanger, har det været muligt at fremskaffe disse tal.

Henrettelser foretoges i de sidste år i krematoriet, hvor fangerne blev hængt. I krematoriet fandtes ialt 48 kroge til dette brug. Hængningen foretoges af en Scharführer og krematoriets kapo.

Fangeskrivestuen har i hemmelighed ført en fortegnelse over henrettelser fra 28/3 1944 til 30/1 1945 for Buchenwald og fra 28/1 1944 til 11/10 1944 for Buchenwalds filial »Dora«. Heraf fremgår, at 288 personer blev henrettet, bl. a. 10 czechere, 1 jugoslav, 47 polakker, 169 russere, 1 lette, 1 italiener, 4 tyskere, 1 hollænder, 12 belgiere, 22 franskmænd, 9 englændere og 1 kanadier. Ialt er ca. 1100 fanger blevet henrettet i Buchenwald. Heri er selvfølgelig ikke medregnet de utallige fanger, der blev nedlagt i stenbrud, bunker, ved »flugtforsøg« eller på revieret med giftinjektioner.

En særlig henrettelsesplads fandtes i den ydre lejr ved siden af ridehuset. Her skete henrettelserne kun ved skydning, og det drejede sig som regel kun om russiske krigsfanger, der ikke kom ind i den indre lejr. Det blev forklaret dem, at de skulle aflæde sig, da de skulle afluses. De gik derefter seks ad gangen ind i et »baderum« med flisegulv, hvor de blev nedskudt af en SS-mand med maskinpistol, medens et kraftigt højttaleranlæg var i gang. Vægge og døre var lyd-tætte og efter hver nedskydning blev ligene bragt bort og flisegulvet skyllet, klar til næste hold.

På forsøgsstationen, blok 46, hvor der foretoges forsøg på fanger med hensyn til forskellige vacciner m. m., døde ca. 158 fanger af 450 under forsøgene. En forsøgsrække, der blev lavet vedrørende plettyfus, resulterede i, at alle fangerne døde.

Der blev ligeledes foretaget en række forsøg med henblik på muligheden af at helbrede homoseksualisme ved transplantering af kirtler og syntetiske hormoner. Disse forsøg blev foretaget af den danske Sturmbannführer, dr. Værnet,

der ligeledes forsøgte sig med kastreringer. Af 15 fanger døde de to. Værnet havde jeg »fornøjelsen« at se i november 1944 i Buchenwald.

Forplejningen, som hentedes i trætrønder i køkkenet, bestod som regel af ¼ liter tynd, salt, mel-suppe som morgenmad, ½ liter suppe lavet på noget ubestemmeligt, undertiden roetoppe eller gryntil middag. Desuden pr. mand 1 stk. rugbrød (ca. 3 skiver) og ca. 3 kogte kartofler. En enkelt gang uddeltes en klat fedtstof, som straks gik i munden, da man ikke havde noget sted at opbevare det. Da jeg engang forsøgte at stege kartoflerne i dette fedt over et lille bål, forsvandt fedtet i luften som damp og var vel et kunststof. Disse rationer vekslede i størrelse afhængigt af, hvormeget Stubendienst forlods fratog til sig og sine venner som ekstraforplejning. Block-älteste stjal derimod aldrig fra disse rationer, da han illegalt gennem den illegale lejrledelse fik betydelig bedre kost gennem fangekøkkenet.

Det var derfor almindeligt, at nye fanger efter 3 måneders ophold i lejren tabte 15—25 kg i vægt, og derefter begyndte de forskellige hunger- og vitaminsygeømmen, der,

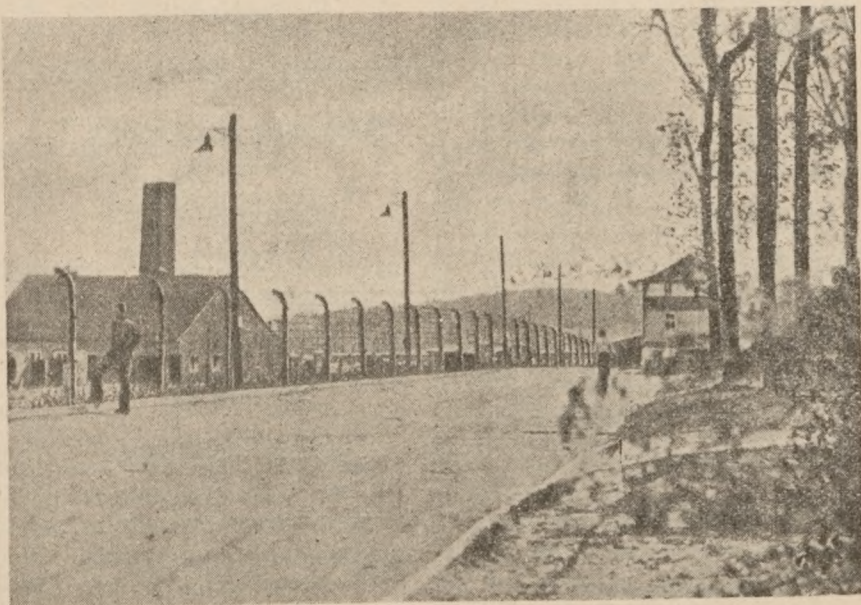
hvis man ikke på anden måde, enten som fangefunktionær, eller som politisk betroet af den illegale lejrledelse, fik ekstraforplejning som f. eks. diætkost. En SS-mand meddelte mig en dag trøstende, at kosten var videnskabeligt beregnet til at holde os i live i eet år, hvorefter friheden automatisk ville følge gennem krematoriets skorsten.

Udenfor den indre lejr fandtes en del rustningsfabrikker, bl. a. Sauckel-Werke og Gustlofwerke. På Sauckelwerke fremstilledes bl. a. dele til de kendte V våben. Disse værker blev imidlertid ødelagt ved det allierede bombardement i sommeren 1944.

Når man havde arbejdet på disse fabrikker og om aftenen vendte tilbage til den indre lejr, passerede man ad en smuk vej med villaer, træer og blomster samt rester af en zoologisk have med et par ulve og bjørne. Et absolut fredeligt billede. Her boede SS.

Over indgangen til den indre lejr prangede i store bogstaver de engelske kongeord: »Recht oder Unrecht — mein Vaterland« og fra Appellpladsen indenfor faldt blikket på den smukke dal i baggrunden med udsigt til Kölledaer-landska-bet.

I den ydre lejr fandtes en særlig

Krematoriet i Buchenwald

Spare- og Laanckassen for Skanderborg By og Omegn

ZONE Redningskorpset

Skanderborg

Stationsleder *K. Hanson*

Tømremester

A. Winther

Dalgas Avenue 51 . Aarhus

A/S Auning

Savværk og Tømmerhandel

EL's OVERGAARD

Silkeborgvej 281 Aabyhøj
Telf. 58930

Aut. Elektro Installatør

Christoffersen & Olsen

Nyhavnsgade
AALBORG

Hjalmar Wendelboe

Niels Ebbesensgade 24
AALBORG

STENIUS CHRISTENSEN

Murermester & Entreprenør

Schlepppegrellsgade 72
Aalborg - Telf. 4458

CERES GLUCOSE

A/s Brdr. Brincker

Grejsdal Hammerværk

Grejsdal

SØRENSEN & ANDERSEN

AULUM

Birkesig Kalkværk

Rosmus St.

V. Reimer Andersen

Postadresse: Balle

Tlf. Rosmus 52 & 20

Jydsk Dunkefabrik *A/s*

HEDENSTED

Den mest velsmagende Sennep er

Alfa SENNEP

A/s ALFA . VEJEN

Klakring Savværk

A/s Carl Hansen's

RUTEBILER

Vejle

Ringkøbing Fiskeeksport & Filetfabrik

Tlf. Ringkøbing Tlf.
376 491

Dyekjær & Christensen

Fiskeeksport
RINGKØBING

barak for »prominente« fanger, der blev bevogtet af 12 SS mænd. Barakken var omgivet af en 3 m høj mur. Her var den tidligere socialdemokratiske partifører Rudolf Breitscheid og hustru, den italienske prinsesse Mafalda, gift med storhertugen af Hessen og datter af det italienske kongepar, den tyske storindustrielle Fritz Thyssen, enken efter den henrettede general Lindemann fra oprøret i juli 1943 m. fl. interneret. Nogle af disse blev dræbt under bombardementet i 1944, da barakken lå i nærheden af SS boligerne. Ved denne lejlighed meddeltes det fra tysk side, at den tyske kommunistfører Ernst Thälmann ligeledes var blevet dræbt nogen tid forinden. Fangerne var iøvrigt meget bange for at røre ved dette spørgsmål. I selve lejren blev ingen af fangerne dræbt, da flyvemaskinerne holdt sig udenfor den indre lejr.

Beretning om det første offer ved peletonerne

Lille, men vægtig bog

Poul Kjær Sørensen er midtpunktet i den lille bog, redaktør Erik Arboe-Rasmussen har udsendt på Appel og Tannings forlag.

Bogen omfatter kun 58 sider, men dens emne »Den første« (der blev offer for tyskernes vold) og det grundige arbejde, der er udført pietetsfuld, vil alligevel give bogen en sikker plads.

Max Kjær Sørensen blev henrettet af tyskerne den 28. august 1943 klokken 5 om morgenen. Af frygt for demonstrationer første tyskerne liget til Warnemünde og foretog begravelsen dér.

Af særlig interessante afsnit i bogen kan nævnes skildringen af den tyske krigsret, som det er lykkedes forfatteren at klarlægge med overretssagfører Frank Wilde som kilde. Denne havde nemlig hvervet som eneste danske jurist at virke som forsvarer for unge danskere, der var stillet for tysk krigsret.

Sammen med Erik Vangsted, der

ligeledes var fra Alborg, havde Kjær Sørensen været i Rold skov for at modtage nedkastede våben. Vangsted blev som bekendt skudt under en ildkamp, men Kjær Sørensen blev taget til fange, da et forstuvet ben hindrede ham i at slippe bort. De to var hver på deres måde med til at fremkalde de afklarede forhold, der første til en lykkelig 4. maj.

Fortættet spænding er der over skildringen af de sidste forsøg på trods alt at redde den dømte. Det allersidste forsøg blev gjort af den dødsdømtes unge kæreste, som i bil hastede fra Jylland til København, fik foretræde for Pancke — og tilsidst knustes af dennes lakoniske bemærkning:

— *»Nå ham! Han blev skudt i morges kl. 5. Farvel frøken.«*

Men tre ønsker bad den unge dansker om at få opfyldt, inden han stillede sig ind under en elektrisk pære, som skulle lette henrettelsespeletonen opgaven. Han ville ryge en cigaret i fred til sidste stump, han ville have sin gode sweater trukket af, så hans mindre bror kunne få den som et minde — og han ville ikke have bind for øjnene. Alle tre ønsker blev opfyldt, før kommandoen blev givet!

Beretningen slutter ved Thorup kirke nær Madum sø, midt i et stykke smilende og tusindårigt Danmark, hvor dramaet indledtes, og hvor forfatterens stemning toner ud i en fornemmelse af evigheds-perspektivet: »Hvor smukt, og det er altså vort«.

Hvorfor man likviderede stikkere under krigen

Dansk film om likvidationens problemer

Dr. med. Jørgen Røjel har til et dansk selskab solgt et manuskript til en film, som skal belyse de vanskeligheder, som stikkernes bane-mænd, likvidatorerne, har haft at kæmpe med efter krigen. Jørgen Røjel var aktiv i modstandsgruppen »Holger Danske«, og i krigens sidste måneder var han med i sabotage-grupper i Jylland.

Jørgen Røjel har set det som sin

opgave at vise folk i dag, at likvidatorerne ikke var halvpsykopater eller stratenrøvere, der legede Gøngehøvdinge, men folk, der gjorde et job, som nødvendigvis måtte gøres. Meget ofte var det en lille jævn mand, der hverken var mere eller mindre tapper og modig end de fleste. Hvis stikkerne ikke var blevet likvideret, kunne modstandskampen ikke været gået videre.

Generalforsamling

Foreningen Gestapofangerne holdt årlig generalforsamling tirsdag den 30. marts under deltagelse af 35 medlemmer.

Til dirigent valgtes Arvid Mikkelsen. I sin beretning meddelte formanden, instrumentmager V. Clemmensen, at man arbejdede for at skaffe en del tidligere fanger fra Vesttyskland hertil på et ophold.

Det krav, vi her i Pigtråd har rejst om, at navnevæggene i Ryvangen udvides, så alle faldne fra frihedskampen fik deres navne derude havde foreningen arbejdet videre på. Der havde været 1500 navne derude, oplyste formanden. Der vil antagelig rejses en ny mur med navne på faldne.

Der ville ved landsstævnet den 15.—16. maj blive deltagelse fra en række lande med tidligere fanger, de gik aktivt ind for afskaffelsen af k-z-lejrsystemet.

Formanden kom også ind på en omtale af hans eget arbejde i arbejdet for rejsningen af en mindetsten for Folke Bernadotte.

Der førtes en forhandling om foreningens evt. tilslutning til arbejdet for at skabe et kontaktudvalg for alle eksisterende fangeforeninger.

En afstemning gav til resultat, at 27 stemte imod tilslutning, mens 2 stemte for. Formanden formulerede sin stilling sådan, at han ikke ønskede samarbejde med kommunister og asociale.

Formanden havde lagt op til en ny avisudtalelse mod lrs. Federspiel, der er formand for Bernadottekomiteen. Fra forsamlingen reageredes der mod dette initiativ, hvorfor initiativet foreløbig blev skrinlagt.

A. Bjerrum
Maskinfabrik A/S
Frederikshavn

V. NIELSEN GJØDERUM
Arkitekt
Frederikshavn Tlf. 430

H. F. Hassing
Tlf. 178 Frederikshavn
Alle arter forsikringer

H. C. KRAGSKOV
Frugt en gros
Frederikshavn Tlf. 1516

ELECTRA I/S
Frederikshavn

Læsø Bank
Filial af
A/S Frederikshavns Bank

CAFE „GINE“
Frederikshavn

EINAR HØGSTED I/S
Installatør
Frederikshavn

A/M „Fladstrand“
Frederikshavn

Sparekassen for
Skagen og Omegn

Magasin Skagen
Harald Pedersen

Folkebanken for Frederikshavn og Omegn $\frac{1}{2}$

Læsø Garnspinderi A/S
Byrum - Læsø

By og Landbosparekassen
Frederikshavn

Højskolehotellet
Frederikshavn

J. NIELSENS *Tømmerhandel*

TLF. THISTED 544

Automobilforretningen »Vulkan«
Aut. G. M. Forhandler
K. Knudsen
Holstebro Tlf. 1100 (fl. Lin.)

Hans Bredahl
Jern og Staal
Thisted Tlf. 637

Salling Bank
Skive

JUNGS
BOGHANDEL
STEPHAN AGGER
Skive

Østvendsyssel Andelssvineslagteri
SÆBY

A/S TAARS BANK
Filial af
A/S Hjørring Diskontobank

Andelsmejeriet »TÅRS«
TÅRS

I. C. SØHOLM
Skagen Tlf. 3

Skagen Motorværksted
E. Jensen
Tlf. 123 Skagen

Velva Våd Vask

Danmarksgade 3 Tlf. 2107
HERNING

CHIKI Kjølefabrik

v/ Chr. Sørensen
Herning . Tlf. 86

Østergades Vaskeri

v/ P. Johansen
HERNING TLF. 698

NIELS SØRENSEN

Skjortefabrik
HERNING

SAJYKA

A. m. b. a.
HERNING

Jens L. Jensen

Tricotagefabrik
HERNING

Mads Eg Damgaards

FABRIKER A/S
EGE TÆPPER
HERNING

Midtjydsk Papirlager

HERNING

Brdr. Hansens

Tricotagefabrik
Tlf. Ikast 92

Th. Hedegaard

Ikast Trælast- og Støbegodshdl.
Tlf. 13 . IKAST

H. Chr. Larsen

Tricotagefabrik
Tlf. 37 .. IKAST

Grindsted Mørtel- og Betonvarefabrik

A. ANDERSEN . TLF. 58

T. C. Oehlschläger A/S

Kolonial en gros
Grindsted

Grindsted Andelsmejeri

GRINDSTED

Botex

Fabrik for Boligtekstiler
HERNING

Herning Papirforretning

Papir en gros
TLF. 1313 - 569

REKLAME OG TRYKSAGER af enhver art

MIDTJYDSK REKLAME - BUREAU 1/2

Marius Nielsen

Tricotagefabrik
IKAST Tlf. 187
Herre- og Drengueundertøj

Folkebanken for Herning
og Omegn
Aktieselskab
Ikast Afdeling

Edvard Jensen & Co.

Internationale Transporter
Bredgade 9 Telf. 946
HERNING

Tricotageforretningen

MARIANE

Herning Tlf. 1330

Forsikrings- Aktieselskabet

»Aktiv«

Bredgade 15 Herning

Laurids Knudsen

ELGKO
HERNING

Midtjydsk Betonvarefabrik

P. Nielsen
Th. Niensensvej 93 Herning

Skofabriken GRINDA

GRINDSTED

S. Thygesens

Tricotagefabrik
Tlf. Ikast 72

G. Vaadde Nielsen

Trikotagefabrik
Tlf. 109 IKAST Tlf. 109

A. W. MILLING

Aktieselskab

Østerbro 37 A Aalborg

Tlf. 88 og 89

A. Honoré

ISENKRAM OG UDSTYRSFORRETNING

Lemvig - Telefon 408

S. NØRGAARD

Bagermester

Langelandsgade 2 Aalborg

Tlf. 5650

*Bøvling
Brugsforening
pr. Bøvlingbjerg*

A/s J. Petersens

Beslagfabrik

NIBE

ZIMA

Auto Elektro

Vesterbrogade 85 — 87 Aalborg

A/s Brødrene Bendtzen
(Aalborg Trælasthandel)

V. Sorensen

Kjellerupgade 8 . Aalborg

Tlf. 7657 — 7658

Landbrugsmaskiner - Cykler

MAMMEN & DRESCHER A/s

Aalborg

Mejer Antonsen

Nyhavnsgade 12

Tlf. Aalborg 3355

N. K. STROYBERG & CO.

AALBORG

B. BECH'S
Salatfabrik A/s

AALBORG, telf. 1802

KOLDING, telf. 2494

Aalborg Bys og Omegns
Sparekasse

K. Røgild

Nr. Uttrup Lervarefabrik
pr. Nørresundby

Telefon 2343

J. P. Jensen & Co.

Aalborg

Hotel Kjøbenhavn

HILLERØD

**K.F.U.M.s
MISSIONSHOTEL**

HILLERØD

Tlf. 189

Skævinge Hørfabrik

A. m. b. a.

SKÆVINGE

GISLINGE

MEJERI

OG FLØDEFABRIK

Undløse Savværk

pr. Tølløse

Valdemar Olsens Fabriker

TØLLØSE

$\frac{1}{8}$ S. Schiøtts Eftf.

Kalundborg

*En godt tilrettelagt rejse faar
De altid hos:*

WAGONS-LITS 'COOK

(Verdens Rejsebureau)

Vesterbrogade 1

København V.

Tlf. Minerva 2747

Hillerød - Frederiksværk - Hundested

Jernbane

Hellested Andelsmejeri

Haarlev - Tlf. Hellested 6

Aktieselskabet

HILLERØD LANDBOBANK

Aktieselskabet

Hillerød og Omegns Bank

- Stiftet 1898

Hotel Kronprinsen

Hillerød - Tlf. 30

Mascot Champignon $\frac{1}{8}$

S'angerup

H. WILLUM NIELSEN

SLANGERUP

Nordisk Kulsyrefabrik $\frac{1}{8}$

Gl. Køgevej 7

Valby

National Kasseapparater

Vimmelskftet 38 København K

Odense

4.-maj-kollegiet i Odense har i øjeblikket en ekspektanceliste på et halvt hundrede.

Sagkundskaben arbejder

Den tidligere nazistiske ungdomsleder Baldur von Schirachs fraskilte hustru, Henriette Jacob, der ejer et filmudlejnings-selskab i München, vil optage en film om attentatet på Hitler den 20. juli 1944. Filmen skal ikke være direkte dokumentarisk, men skal bygge på en »friere« bearbejdelse af stoffet.

Fru Jacob er datter af Hitlers særlige fotograf, Heinrich Hoffmann.

Landets billigste kollegium

4.-maj-kollegiet i Esbjerg har 57 kollegianere boende. der fordeler sig på 25—27 uddannelsesfag. Det er det største antal fag på noget kollegium. Siden starten for 4 år siden har der ialt boet 139 kollegianere her.

Den længste ventetid for optagelse på kollegiet har været 14 måneder.

Med en månedlig betaling fra kollegianernes Side på 45 kr. er det landets billigste kollegium at bo på. Restancer er da også et ganske ukendt begreb.

Forstanderparret, lektor Kjærgård Jensen og frue, forlader kollegiet den 15. april for helt at kunne hellige sig skolen og privatlivet.

Der kan nu søges om til- deling af feriehjemmet på Kegnæs

Vi gør opmærksom på, at der nu er lejlighed til at søge om at få Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem tildelt for en periode i sommertiden. Huset er så stort og rummeligt, at selv en stor familie kan få god plads. Beliggenheden er syd for Sønderborg ved god badestrand. Man kan søge huset alene. Magter man ikke at klare rejsepengene, kan man desuden søge rejsehjælp. Kniber det også med at

klare udgifterne med opholdet, kan der yderligere søges om tilskud til kostpenge. Man skal dog lave maden selv. Der findes et velindrettet køkken med flaskegas og gode sengesteder, men man skal selv medbringe sengetøj.

Ansøgningerne behandles altså individuelt, men af hensyn til tilrettelægningen er det af den allerstørste betydning, at man søger nu med det samme. Da huset er grundmuret, kan det udmærket bruges udenfor skoleferietiden.

Man skriver til Kammeraternes Hjælpefonds kontor, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. og angiver, hvormange personer, der skal bo i feriehjemmet og hvilke tidsrum, man foretrækker. Ansøgningerne vil derefter blive behandlet af udvalget, hvorefter ansøgerne ret hurtigt vil modtage svar.

Den nye tyske turiststrøm vil let føre

kedelige episoder med sig

Man burde have ventet nogle år endnu med ophævelsen af visumtvangen

Ophævelsen af visumtvangen til Danmark og Norge vil føre mange problemer med sig.

Man kan allerede nu ængstes for episoder, der vil opstå, idet adskillige af gæster syd fra vil være tidligere tyske soldater, der vil vise deres familier de steder, hvor de før levede højt som herrefolk.

Fra Norge foreligger allerede to protester, der går ud på, at man har truffet nyordningen på et alt for tidligt tidspunkt.

Ledelsen af Grini-klubben, der består af fanger, som tyskerne anbragte på Grini, og ledelsen af Sachsenhausen-fangernes forening har begge udtalt sig i skarpe vendinger mod en tysk turist-invasion.

De tidligere fangers talsmænd erklærer:

—sårene er langt fra helet, og det bør de heller ikke være. Forsonlighedspolitik er vel og god, men den dårligste måde at drive denne politik på er at slippe ty-

skerne ind til landet nu. Vent med det i 15—20 år.

Vi ønsker videre at understrege, at det vil være klogt også at tage i betragtning, hvorledes amerikanske, belgiske, danske, engelske, franske, nederlandske og svenske — foruden norske — turister vil reagere, når de på de gamle, kære steder i turistlande* Norge møder tyskere, som ingenting har lært og forstået af okkupationstidens tragedier og forbrydelser.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).
Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30—18,30).

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Hak Jørgensens Bogtrykkeri, Ejby pr. Glostrup.

INDHOLD:

	Side
Tyske dokumenter	83
Kædeaktion fra Sachsenhausen	89
Tronfølgerens søn rensede latriner ..	91
Fortællehjørnet	91
Kammeratskabsstævnet 1955	93
Buchenwald	93
Feriehjemmet kan søges nu	104
Den nye tyske turiststrøm kan medføre episoder	104

Trykt i 16.875 eksemplarer.

Afleveret til postvæsenet d. 14. april